

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D28 22 พ.ค. 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การเยือนตะวันออกกลางของ ทรัมป์	การเยือนตะวันออกกลางของประธานาธิบดีทรัมป์: ยุทธศาสตร์ สหรัฐฯ ท่ามกลางการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค	
ประเด็นสำคัญ	- การเยือนตะวันออกกลางของประธานาธิบดี ทรัมป์ - ความสำคัญของประเทศตะวันออกกลาง - ผลลัพธ์ในการเยือน 3 ประเทศที่นอกเหนือจากกาซา	

เมื่อวันที่ 13–16 พฤษภาคม 2025 ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ผู้นำสหรัฐฯ ได้เดินทางเยือนประเทศในตะวันออกกลาง ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ หรือ ยูเออี (UAE) เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดกับผู้นำจากภูมิภาคดังกล่าว การเยือนครั้งนี้ถือเป็นการเดินทางต่างประเทศครั้งแรกของทรัมป์หลังจากเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่สองในเดือนมกราคม

จุดประสงค์ของการเยือน

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการลงทุน
2. การประชุมสุดยอดกับผู้นำสภาความร่วมมืออ่าวอาหรับ
3. การผลักดันการขายอาวุธและเทคโนโลยี
4. การหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ฉนวนกาซา
5. การประกาศสำคัญของประเทศ สหรัฐฯ ในเวทีโลก

ภูมิภาคตะวันออกกลางมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และการทูต โดยเฉพาะประเด็นด้านพลังงานและภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อเสถียรภาพของโลกในภาพรวม หนึ่งในเหตุผลหลักคือ ตะวันออกกลางเป็นแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ประเทศอย่างซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน คูเวต และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ล้วนมีบทบาทสำคัญในตลาดพลังงานโลก โดยเฉพาะในฐานะสมาชิกของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC) ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดทิศทางของราคาน้ำมันโลก แม้ในช่วงหลัง สหรัฐฯ จะพัฒนาการผลิตน้ำมันในประเทศได้มากขึ้น แต่ก็ยังคงต้องพึ่งพาเสถียรภาพของตลาดโลก ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับสถานการณ์ในตะวันออกกลาง นอกจากนี้

ทรัพยากรธรรมชาติ ตะวันออกกลางยังมีความสำคัญในด้านยุทธศาสตร์อย่างมาก เนื่องจากพื้นที่นี้ตั้งอยู่ระหว่างยุโรป แอฟริกา และเอเชีย จึงถือเป็นจุดตัดของเส้นทางการค้าและการเดินทางระหว่างทวีป อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของ**ช่องแคบฮอร์มุซ** ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญระดับโลก โดยมีน้ำมันมากกว่า 20% ของโลกไหลผ่าน หากเกิดความขัดแย้งหรือความไม่มั่นคงในพื้นที่นี้ จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกทันทีในอีกด้านหนึ่ง ตะวันออกกลางยังถือเป็น**ศูนย์กลางของโลกมุสลิม**

โดยเฉพาะประเทศซาอุดีอาระเบียที่เป็นที่ตั้งของนครเมกกะและเมดินา ซึ่งเป็นเมืองศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอิสลามสหรัฐฯ จึงมีความพยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม เพื่อสร้างสมดุลในความสัมพันธ์ และใช้เป็นกลไกในการแก้ไขความขัดแย้ง เช่น กรณีสหรัฐ-ปาเลสไตน์ หรือความตึงเครียดกับอิหร่าน นอกจากนี้ ตะวันออกกลางยังเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและความไม่มั่นคงเรื้อรัง เช่น สงครามในซีเรีย เยเมน หรือปัญหาการก่อการร้ายในอดีตอย่างกลุ่มไอเอส ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของภูมิภาคและโลกโดยรวม สหรัฐฯ จึงมีฐานทัพและความร่วมมือด้านการทหารกับหลายประเทศในภูมิภาค เช่น กาตาร์ บาห์เรน และซาอุดีอาระเบีย รวมทั้งมีการเสริมอิทธิพลให้อิสราเอล เพื่อป้องกันภัยคุกคามและรักษาอิทธิพลของตนในพื้นที่ สุดท้าย ตะวันออกกลางยังเป็นตลาดสำคัญในด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการส่งออกอาวุธของสหรัฐฯ ที่มีลูกค้ารายใหญ่คือซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ รวมถึงกองทุนต่าง ๆ ของประเทศในอ่าวเปอร์เซียที่เข้าลงทุนในธุรกิจของสหรัฐฯ อย่างต่อเนื่อง

สหรัฐอเมริกาในฐานะมหาอำนาจระดับโลก มีความพยายามมาโดยตลอดในการวางรากฐานและปึกหมุด

อิทธิพลของตนในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อผลประโยชน์ด้านพลังงานหรือความมั่นคงเท่านั้น แต่ยังมุ่งหมายเพื่อ "สกัดกั้น" หรือจำกัดอิทธิพลของมหาอำนาจอื่นที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นในเวทีโลก โดยเฉพาะ จีน รัสเซีย และอิหร่าน หนึ่งในวิธีที่สะท้อนความพยายามนี้ คือการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ผ่านการเปลี่ยนชื่อพื้นที่ จาก "อ่าวเปอร์เซีย" เป็น "อ่าวอาหรับ" ซึ่ง ชื่อ "อ่าวเปอร์เซีย" ก็มีนัยที่เชื่อมโยงกับประเทศอิหร่าน ดังนั้น การเรียกชื่อใหม่ในบริบทการเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นความพยายามทางอ้อมในการลดทอนบทบาทของอิหร่านในภูมิภาค และเอื้อประโยชน์ทางการทูตให้กับพันธมิตรของสหรัฐฯ ในโลกอาหรับ เช่น ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และบาห์เรน ในแง่ยุทธศาสตร์ทางการเมือง สหรัฐฯ ใช้นโยบาย **กดดันอิหร่านอย่างต่อเนื่อง**

ผ่านการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การห้ามส่งออกน้ำมัน และการจำกัดการเข้าถึงระบบการเงินระหว่างประเทศ โดยมีข้ออ้างหลักคือการต่อต้านการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และการสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธในภูมิภาค เช่น กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ในเลบานอน หรือกลุ่มฮูตีในเยเมน ซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นพันธมิตรใกล้ชิดของสหรัฐฯ มาอย่างยาวนาน ก็มีจุดยืนที่ขัดแย้งกับอิหร่านโดยตรงอยู่แล้ว ทั้งในมิติของศาสนา (ชาอูฮ์ เป็นผู้นำฝ่ายสุหนี่ ขณะที่อิหร่านเป็นผู้นำฝ่ายชีอะฮ์) และในมิติของภูมิรัฐศาสตร์ที่ทั้งสองประเทศแข่งขันกันเพื่อเป็นผู้นำในโลกมุสลิมและในภูมิภาคอ่าวอาหรับ

ความขัดแย้งระหว่างสองประเทศนี้จึงเป็นพื้นที่ที่สหรัฐฯ ใช้เป็น "จุดยึด" เพื่อแทรกตัวเข้ามามีบทบาทและสนับสนุนอีกฝ่ายหนึ่ง (ซาอุฯ) เพื่อคานอำนาจของอิหร่าน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าซาอุดีอาระเบียและอิหร่านมีความขัดแย้งมาอย่างยาวนาน แต่ในช่วงหลังทั้งสองประเทศเริ่มมีความพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์ โดยเฉพาะผ่านการเจรจาโดยมีจีนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่สหรัฐฯ ต้องจับตามองอย่างใกล้ชิด เพราะหมายถึงการเข้ามามีบทบาทของ "มหาอำนาจคู่แข่ง" ในพื้นที่ที่สหรัฐฯ เคยมีอิทธิพลมาอย่างยาวนาน กล่าวโดยสรุป สหรัฐฯ พยายามใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร เพื่อรักษาความเป็นผู้นำในตะวันออกกลาง พร้อมทั้งคานอำนาจของอิหร่านและมหาอำนาจอื่น ๆ โดยใช้พันธมิตรอย่างซาอุดีอาระเบียเป็นกลไกหลักในการสร้างสมดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคที่เปราะบางและซับซ้อนนี้

การเยือนประเทศมุสลิมของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา แม้จะมีวิกฤตกาซาเป็นฉากหลังของสถานการณ์ในภูมิภาค แต่แท้จริงแล้ว จุดเน้นของการเดินทางครั้งนี้อยู่ที่ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศมุสลิมสายกลาง โดยเฉพาะซาอุดีอาระเบียอย่างซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ **หนึ่งในผลลัพธ์สำคัญ**ที่เกิดขึ้นจากการเยือนครั้งนี้ คือ

การลงนามในกรอบความร่วมมือทางทหารฉบับใหม่ระหว่างสหรัฐฯ กับซาอุดีอาระเบีย ซึ่งครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีด้านอาวุธ การร่วมฝึกซ้อมทางทหาร และการพัฒนาระบบป้องกันภัยทางอากาศร่วมกัน โดยข้อตกลงนี้มีนัยยะเชิงยุทธศาสตร์ว่า สหรัฐฯ ต้องการปรับสมดุลอำนาจในตะวันออกกลาง และรักษาความสัมพันธ์กับซาอุฯ ท่ามกลางการแข่งขันทางอิทธิพลจากจีนและรัสเซีย ซึ่งกำลังเข้ามามีบทบาทในภูมิภาคมากขึ้น **ในการเยือนกาตาร์** ทรัมป์ใช้เวลาในการเจรจาข้อตกลงส่งออก LNG เพิ่มเติมมายังตลาดอเมริกาเหนือ รวมถึงผลักดันความร่วมมือในเทคโนโลยีสะอาดและโครงสร้างพื้นฐานพลังงาน ขณะเดียวกัน กาตาร์ยังแสดงความยินดีที่จะเป็นศูนย์กลางในการเจรจาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส ซึ่งเป็นอีกหนึ่งผลลัพธ์เชิงบวกที่ทรัมป์มองว่าสหรัฐฯ สามารถใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเล็กแต่ทรงอิทธิพลเช่นนี้ สุดท้ายที่ **สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE)** ทรัมป์ได้พบกับผู้นำของประเทศเพื่อผลักดันข้อตกลงทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะในด้านปัญญาประดิษฐ์และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมระหว่างบริษัทเทคโนโลยีจากสหรัฐฯ กับหน่วยงานรัฐของยูเออี เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มด้านความปลอดภัยไซเบอร์และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) นอกจากนี้ ยังมีการพูดคุยถึงแนวคิด “เมืองต้นแบบ” ในฉนวนกาซา ซึ่งยูเออีแสดงความสนใจจะร่วมลงทุน หากแผนนี้สามารถดำเนินได้จริง ทรัมป์ยังผลักดันความร่วมมือทางการเงินระหว่างดูไบกับนิวยอร์ก ซึ่งอาจเปิดเส้นทางใหม่ในการเชื่อมโยงตลาดการเงินโลกในอนาคต **อย่างไรก็ตาม** การเยือนของทรัมป์ในครั้งนี้ก็เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สถานะของ "เปโตรดอลลาร์" หรือระบบที่ประเทศต่าง ๆ ซื้อขายน้ำมันด้วยเงินดอลลาร์สหรัฐ กำลังเริ่มถูกตั้งคำถามอย่างจริงจัง หลายประเทศในอ่าวเปอร์เซียรวมถึงซาอุดีอาระเบีย ได้เริ่มพูดคุยเรื่องการทำธุรกรรมพลังงานด้วยสกุลเงินอื่น เช่น หยวนของจีน หรือยูโร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มลดบทบาทของดอลลาร์สหรัฐในตลาดพลังงานโลก และอาจกระทบต่ออำนาจทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ในระยะยาว แม้ซาอุฯ ยังยืนยันความร่วมมือกับสหรัฐฯ ในหลายด้าน แต่การเปิดรับความสัมพันธ์เชิงลึกกับจีน เช่น การลงทุนในเทคโนโลยีหรือการพัฒนาระบบ

โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ก็เป็นสิ่งที่สหรัฐฯ ไม่อาจมองข้าม ทรัมป์จึงพยายามใช้การเยือนในครั้งนี้เป็นการ “ย้ำเตือน” ว่าสหรัฐฯ ยังคงเป็นพันธมิตรที่เชื่อถือได้ และพร้อมจะยกระดับความสัมพันธ์เพื่อแข่งขันกับอิทธิพลของจีนในระยะยาว ในภาพรวม การเยือนตะวันออกกลางของทรัมป์ในครั้งนี้จึงไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเรื่องความขัดแย้งในกาซา แต่เป็นการวางหมากทางภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อรักษาอิทธิพลของสหรัฐฯ ท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อคู่แข่งอย่างจีนเริ่มรุกคืบเข้ามาในดินแดนที่เคยเป็น “หลังบ้าน” ของสหรัฐฯ มาโดยตลอด

สหรัฐฯ จะรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ได้อย่างไร เพื่อ **เพิ่ม** ผลประโยชน์ เพราะ เพียงแค่จะ **รักษา** ไว้ก็ไม่น่าจะทำได้หรือไม่

พ.อ. หญิง มณฑิรา ยิ้มสมบูรณ์

อจ.กก.วทบ.

อ้างอิง

1. https://www.infoquest.co.th/2025/492094?utm_source ทรัมป์เล็งเดินสายเยือนตะวันออกกลางครั้งแรกหลังเข้ารับตำแหน่ง
2. <https://www.youtube.com/watch?v=98970M8zexM> Live ทันโลก EXPRESS | “ทรัมป์” กระชับสัมพันธ์ยูเออี ปิดฉากเยือนตะวันออกกลาง | 16 พ.ค. 68
3. https://www.youtube.com/watch?v=n4ZB_-ljiY0 “ทรัมป์” ปิดฉากเยือนตะวันออกกลาง ปิดดีลไมโทฟาร - เขย่าภูมิรัฐศาสตร์ | ทันโลก DAILY | 16 พ.ค. 68
4. <https://www.infoquest.co.th/2025/494792> ส่องไฮไลต์ทรัมป์เยือนซาอุดีฯ เปิดฉากทริปตะวันออกกลาง คว่ำดีลลงทุน 6 แสนล้านดอลลาร์
5. <https://www.thaibps.or.th/news/content/352114> “ทรัมป์” เยือนซาอุดีฯ ปิดดีลขายอาวุธครั้งใหญ่-ยกเลิกคว่ำบาตรซีเรีย
6. https://news.muslimthai.com/news/38186?utm_source=chatgpt.com สหรัฐอเมริกา ไกล่บรรลู่ข้อตกลงทวิภาคีกับซาอุดีอาระเบีย ซึ่งจะเป็น 1 เงื่อนไขในการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอิสราเอล
7. https://www.thairath.co.th/news/foreign/2856895?utm_source การเยือนของผู้นำมหาอำนาจที่แตกต่างกัน